

Isa (th.), Ulla og Jesper ved affaldsbatteri på Aalborg Universitet

Har du set “affaldsbatteriet”

- et kærligt blik på bæredygtig praksis

Bæredygtighed – organisatorisk, digitalt og socialt – er temaet for DFFU Summit til efteråret. Og alt imens vi ser frem til biblioteksmødet i Middelfart, vil vi her zoome ind på bæredygtig praksis i Danske Fag-, Forsknings- og Uddannelsesbiblioteker. For hvordan ser konkrete indsatser ud på biblioteket? Og hvad optager brugere og medarbejdere, som vil omfavne (nye) bæredygtige forandringer i hverdagen? Bæredygtighed bliver først rigtig interessant, når vi går fra gode intentioner til konkret handling. I praksis udfordrer bæredygtige projekter etablerede vaner og adfærd på tværs i organisationen, men har også potentiale for organisatorisk læring og samskabelse.

På AAU har vi taget udfordringen op hele vejen fra ny affaldssortering over fuglekvidder i skralderummet (som eksempel på nudging), quiz på toilet-døren til ude-arealer med masser af ukrudt.

Gå en ekstra mil for bæredygtighed Affaldssortering har længe været et stort ønske fra studerende og ansatte på Aalborg Universitet.

I 2019 besluttede direktionen, at universitetets afdelinger skal sortere affald i ti fraktioner. Formålet er klart; at minimere mængden af universitetets affald samt genanvende mest muligt. Fra 2020 er det nye affaldssystem gradvist implementeret på campus i Esbjerg, Aalborg og senest campusområdet i København.

Fra mit kontor på første sal og til nærmeste affaldsstation er der 145 skridt. Til sammenligning er der 90 skridt til nærmeste printer. Interessant, fordi universitetets nye system til at sortere skrald ændrer kendte rutiner for både studerende og ansatte.

Vi er vant til at gå til printerrummet, men ikke til affaldsstationen. De mange affaldskategorier betyder nemlig, at det ikke er muligt at have en affaldsspand på hvert kontor og i hvert grupperum. Ændringerne er indført ens på tværs af campusser og med lige vilkår for studerende og ansatte.

Fælles ansvar – hverken pisk eller gulerod

Også i biblioteksrummet er velkendte skraldespande erstattet med et mindre antal affaldsstationer til plast, bioaffald og restaffald.

Jeg har siden erfaret, at den korrekte terminologi er affaldsbatteri. Brugte pizzabakker og pap derimod, sorteres i affaldsrum, placeret enten inde eller udenfor hver bygning.

For de studerende betyder det også ændringer af gamle vaner. Affald fra grupperum, læsesal, undervisningslokale og på biblioteket betragtes i langt højere grad som et fælles anliggende på hele universitetet. Medarbejdere og studerende må rydde op efter sig og sortere coffee to go-krus, brugte pizzabakker og madpakkepapir på den rigtige måde og de rigtige steder, som vi alle bevæger os rundt på campus. Men fortvivl ikke – på AAU Map er der hjælp til at finde vej til nærmeste affaldsrum.

Mange spørger bibliotekaren af den simple grund, at vi er fysisk til stede i huset. Men det er nu også meget rart

Affaldsrum til sortering af pap m.m. Herfra lyder fuglefløjt, når man åbner containeren/skraldespanden.

at få hjælp af et rigtigt menneske og ikke en app, når man eksempelvis er ny studerende i nyt hus.

Krybdyrhjernen udfordres ved mikroforandringer

Som de fleste ved, er biblioteksmedarbejdere hjælpsomme og servicemindede væsner. Post corona og hjemsendelse af studerende og medarbejdere – og med universitetsbiblioteket i nye bygninger – bruger vi tid, krudt og energi på at opdrage os selv, hinanden og bibliotekets mange forskellige brugere i jagten på en skraldespand og de gode sorteringsvaner på universitetet.

Mellem os er jeg stadig i tvivl om, hvad jeg bør smide i kategorien restaffald (udover det åbenlyse). Er makrelmåsen mon restaffald. Og i så fald, skal jeg så skylle den, inden den smides væk, når dagens frokost er indtaget i persona-lekantinen? Spørgsmål står i kø, og jeg er allerede lidt sent på den til mødet klokken 13.00. Jeg minder mig selv om

at få "tre på striben" næste gang, jeg besøger det lille hus – en gimmick på toilettdørene til at teste din viden om, hvordan helt almindeligt affald skal håndteres – så forskellen mellem restaffald og småt og brandbart for alvor, og bedre sent end aldrig, står krystal-klart på de indre linjer.

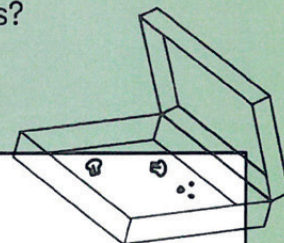
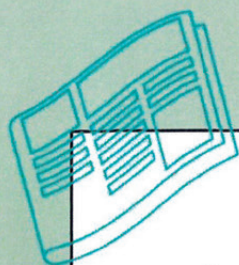
Ændringer af adfærd og vaner

For det tager tid og tålmodighed at ændre vaner, og det kræver lidt af os alle sammen. Ifølge Signe Bruskin, forfatter til bogen Mikroforandringer, har små ændringer i daglige rutiner på arbejdspladsen større betydning, end vi tror. De fleste mennesker ved godt, hvad vi bør gøre, f.eks. hvad der er det sunde valg. Men måske har vi alligevel svært ved at handle efter det, fordi vi er styret af, hvad vi plejer at gøre, dårlige vaner eller afhængighed. Eller blot en travl hverdag, som gør, at vi allige-

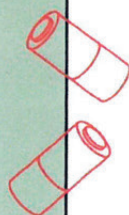
Fodspor, der leder hen til nærmeste affaldsrum.

KAN DU FÅ 3 PÅ STRIBE?

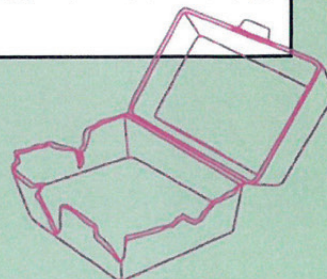
Hvordan skal nedenstående affald sorteres?

<p>Papir?</p> <p>Sorter du i printerum og udvalgte tekøkkener.</p>	<p>Kaffefilter med kaffegrums?</p> <p>Skal i bioaffald i triplespanden.</p>	<p>Pizzabakken?</p> <p>Skal i restaffald i containeren i affaldsrummet (enten ude eller inde).</p>
<p>Makreldåsen?</p> <p>Skal i metalaffald i containeren i affaldsrummet (ude eller inde).</p>	<p>Gavepapir?</p> <p>Skal i restaffald i triplespanden på gangen.</p>	<p>Pap?</p> <p>Skal i papaffald i containeren i affaldsrummet (enten ude eller inde).</p>
<p>Batteriet?</p> <p>Skal i batterispanden i printerummet.</p>	<p>Plastikbøtten fra salatbaren?</p> <p>Skal renses ren og sorteres som plastik i triplespanden.</p>	<p>Hvis du er i tvivl?</p> <p>Så find mere information på Campus Service hjemmeside.</p>

CAMPUS SERVICE
AALBORG UNIVERSITET

"Tre på stribe" på toiledøren tester, om man har styr på affaldssorteringen.

Et eksempel på "Vild Med Vilje," her udenfor biblioteket på Krogstræde

vel ikke får truffet de valg, vi egentlig ønsker at træffe.

Det må jeg sande, som jeg nok en gang – som haren fanget i skæret fra bilens lygter – står der med computer og kop i den ene hånd og et brugt tebrew (der drypper) i den anden. Hvor pokker er skraldespanden – øhh affaldsbatteriet!

Virkemidler

For kontinuerligt at fremme god affaldssortering er der brugt forskellige virkemidler på universitetet, både i fysisk form på campusområderne og på aau.dk/bæredygtighed. Grafik i tid og rum, quiz og faktabokse på toiletter samt oplysnings- og kommunikationskampagner er eksempler på virkemidler, som anvendes til at oplyse om og fremme god affaldssortering på Aalborg Universitet, men også bæredygtighed i bredere forstand. Arkitekt i AAU Campus Service, Henriette Blegvad, formulerer det således:

"I starten vendte jeg mig tit om for at kyle en post-it i skraldespanden. 'Nå ja', tænkte jeg så, da jeg kom i tanke om, at den havde vi jo ikke mere, og nogle gange også: 'Øv, hvor besværligt'. Men faktisk har jeg fundet ud af, at det ikke er særligt meget affald, vi producerer inde ved vores skrivebord, og skulle der være en bunke, så ser jeg det som en god mulighed for lige at rejse mig fra stolen og strække ben på den korte tur ud til sorteringsstationen. Det er faktisk helt okay. Vi må alle sammen gøre en lille smule for at gavne miljøet."

Af alle indsatser og tiltag mod mere bæredygtig affaldshåndtering er min personlige favorit klart den fuglekvidder, der strømmer mig i møde ude i affaldsrummet, når jeg åbner låget til papcontaineren. Lydeffekten får mig altid til at grine – eller som minimum trække lidt på smilebåndet. En positiv afledt effekt af nudging, utilsigtet gætter jeg på, men et smil kommer sjældent dårligt tilbage.

Studentermehjælper Christian Himmelstrup Schelde sorterer med et smil.

AAU deltager også i "Vild Med Vilje", der sigter mod at etablere mere vild natur i byerne og øget biodiversitet. Målet er at mindske brugen af energi på græsklipning og tilsvarende øge ressourceforbruget til studiemiljøforbedrende tiltag. Eksempelvis bedre udendørs opholdsarealer med øget synlighed til "den vilde natur".

Flere slags grøn

Den grønne omstilling og de bæredygtige praksisser på fag- og forskningsbibliotekerne er båret af mennesker – i mødet med mennesker. Det tager tid, tålmodighed, men giver (forhåbentlig) en oplevelse af mening, af at lære nyt og glæde ved at skabe små nære forandringer på arbejdspladsen. Forandringer som også influerer hverdagens struktur og de daglige rutiner på tværs i organisationen.

Bæredygtighed på højere læreanstalter og i vidensorganisationer er ikke kun et spørgsmål om (nye) digitale løsninger og teknologiske landvindinger. I praksis er de mest af alt medarbejdere, der omsætter bæredygtige indsatser organisatorisk, digitalt og socialt i det daglige møde med brugeren.

Det tager vi med til DFFU Summit – hvad er alternativet?